

*Voor een nog groenere,
levendige gemeente met meer
participatie en rechtvaardigheid*

**Programma
Ecolo-Groen Etterbeek
2024-2030**

Inhoudsopgave

<i>Een kandidaat-burgemeester voor een nog groenere gemeente met meer participatie en rechtvaardigheid</i>	3
<i>Voorwoord</i>	7
<i>Wat achtergrondinformatie</i>	8
<i>Een groener Etterbeek</i>	10
I. Mobiliteit	10
II. Ruimtelijke ordening.....	11
III. Netheid - Vermindering van afval	13
IV. Ecologische transitie	14
<i>Een Etterbeek met meer participatie</i>	16
I. Democratie & participatie	16
II. Lokale economie en werkgelegenheid.....	18
<i>Een rechtvaardiger Etterbeek</i>	19
I. Huisvesting	19
II. Sociale cohesie en gezondheid.....	21
III. Onderwijs en jeugd	24
IV. Sport en cultuur	26
V. Samenleven & diversiteit	27
VI. Fiscaliteit.....	29
VII. Bewustmakingsacties	29
VIII. Dierenwelzijn	30
<i>Conclusie</i>	31

Een kandidaat-burgemeester voor een nog groenere gemeente met meer participatie en rechtvaardigheid

Etterbeek is dan wel een fijne gemeente om te wonen, toch we zijn ervan overtuigd dat de levenskwaliteit van de inwoners er nog op vooruit kan gaan **dankzij een betere verdeling van de openbare ruimte, met nog meer groen in de straten**. Voor ons, is het van het hoogste belang iedereen in Etterbeek, jong en oud, een rustige, groene plek te bieden om dichtbij huis te ontspannen, zowel voor **sociale als ecologische redenen**, maar ook om de **gezondheid** en de **veiligheid** van de bewoners te garanderen.

We vinden het essentieel om **de veiligheid van de bewoners te garanderen** tijdens hun **verplaatsingen**, wanneer ze nu hun kinderen van school halen, naar het werk gaan of boodschappen doen. In een dichtbevolkte en dichtbebouwde gemeente zijn daar sowieso inrichtingen voor nodig die de verplaatsingen van kwetsbare weggebruikers, voetgangers of fietsers, **eenvoudiger en veiliger** moeten maken. En hoe vaker ze tijdens hun traject een paar bomen, bloemen, bankjes of fietspaden tegenkomen, hoe beter!

Investeringsplan Etterbeek 2030

Tijdens de volgende ambtstermijn van zes jaar zullen we 28 miljoen euro **investeren** in **schoolgebouwen, sportinfrastructuur** en de **vergroening** van onze straten.

Dit 'investeringsplan Etterbeek 2030' omvat:

- 6 miljoen euro voor het aanplanten van bomen;
- 8 miljoen euro voor sportgebouwen en infrastructuur;
- 14 miljoen euro voor de schoolgebouwen.

De investeringen in die drie domeinen worden door ons dus **met 40% verhoogd**.

Voor **het aanplanten van bomen** implementeren we de 300/30/3-strategie, wat betekent dat je binnen een straal 300 meter een groene ruimte hebt, dat 30% van de gemeente bedekt is met groen en dat je vanaf bij je thuis minstens 3 bomen kunt zien. De investering omvat ook het aanplanten van een microbos (tiny forest) en een aanzienlijke toename van het aantal ontharde gebieden in de gemeente. Zo creëren we een groen netwerk dat alle gemeentelijke groene ruimten met elkaar verbindt. Op die manier zorgen we niet alleen voor een gezelligere sfeer in onze wijken, maar helpen we ook de hitte-eilanden te bestrijden, die ontstaan door de zo sterk aanwezige verharding in Etterbeek (meer dan in de andere gemeenten in het Gewest).

Het investeringsplan omvat de modernisering van het **sportcentrum** (Veldstraat) en van het **gemeentelijk zwembad**. Zo kunnen we ervoor zorgen dat alle gebouwen zo goed als CO2-neutraal worden (wat de investering op termijn rendabel maakt). Deze investeringen zullen het gemakkelijker maken om bepaalde zalen en speelplaatsen van scholen te gebruiken voor sportactiviteiten. Ook zullen we sportzones tot stand brengen in de openbare ruimte.

Tot slot zal er 14 miljoen euro worden besteed aan de modernisering van onze **schoolgebouwen en infrastructuur** (toiletten, verwarming, vervanging van ramen enz.).

Een Ecolo-Groen burgemeester :

- zet zich **100% in voor Etterbeek** en zijn inwoners:
 - ° door het ambt van burgemeester niet te cumuleren met een andere baan of een ander mandaat
 - ° door het organiseren van wekelijkse contactmomenten tussen de burgemeester en de bewoners
 - ° door te zorgen voor het bewaren van een evenwicht tussen werk-en gezinsleven
 - ° door een strategisch plan voor 2040 voor te stellen, waarover een openbare raadpleging zal worden gehouden

- zorgt voor de **veiligheid van iedereen**, altijd en overal:
 - ° door een versterking van de preventie: verhoging van het aantal gemeenschapswachten, bestrijding van pesten op school, intensiever gebruik van preventieve en repressieve flitspalen om kwetsbare weggebruikers te beschermen en overmatige snelheid tegen te gaan enz.
 - ° door een verhoging van het personeelsbestand van de politiepatrouilles te paard en op de fiets
 - ° door een verhoging van de aanwezigheid van wijkinspecteurs van politie op het terrein
 - ° door bijzondere aandacht te besteden aan vrouwen, daklozen en kwetsbare groepen
 - ° door doeltreffend samen te werken met de gewestelijke en federale autoriteiten in de strijd tegen druggerelateerde criminaliteit en tegelijk de slachtoffers te helpen
 - ° door de rust van de bewoners te waarborgen (geluidsoverlast, zwaar verkeer, bouwterreinen enz.)
 - ° door in de mate van het mogelijke werkzaamheden van algemeen belang (dienst netheid, afval sorteren enz.) voor te stellen als alternatief voor financiële sancties
 - ° door bewakingscamera's in te zetten om onbehoorlijk gedrag met betrekking tot netheid en verkeersveiligheid op te sporen, met inachtneming van de privacy van mensen
 - ° door de bijstand aan slachtoffers van partnergeweld, intimidatie en discriminatie te versterken

- voert een audit uit om de **werking van de administratie** en het welzijn van het gemeentepersoneel te verbeteren en legt daarbij ook een **volledige herziening van de werkings- en investeringsbegrotingen** op (een geheel nieuwe begroting);

- **depolitiseert de gemeentekrant** en geeft burgers, economische actoren en verenigingen de kans eraan bij te dragen

- creëert een functie van gemeentelijke **ombudsman**¹ en maakt van de klachtenbehandeling een instrument voor de voortdurende verbetering van de gemeentelijke openbare diensten

¹ Persoon verantwoordelijk voor het verdedigen van de rechten van de burgers ten aanzien van de overheidsinstanties

Een kandidaat-burgemeester, maar wie dan wel?

Beste Etterbekenaar,

Ik woon sinds 2001 in Etterbeek met Mathieu, mijn man, en onze drie kinderen (19, 18 en 15 jaar). In 2009 besloot ik lid te worden van Ecolo, een partij waarvan de waarden overeenkomen met de waarden die ik altijd al heb verdedigd.

Nu ik bijna vijftig ben, stel ik vast dat ik mijn persoonlijke en professionele leven kan samenvatten in drie woorden: **engagement, altruïsme en sociale rechtvaardigheid**. Al heel jong was ik actief als lid van jeugdbewegingen en het was geen verrassing dat ik Romaanse filologie ging studeren met de bedoeling om leerkracht Frans te worden. Daarna verliet ik België voor een jaar om in Bolivia met straatkinderen te werken. Bij mijn terugkeer gaf ik bijna twintig jaar Frans aan een beroepsschool in Molenbeek en tien jaar aan de Galilée Hoge School.

Na de verkiezingen van 2018 werd ik verkozen tot gemeenteraadslid en vervolgens aanvaardde ik in september 2021 de functie van schepen van mobiliteit en openbare werken (ter vervanging van Rik Jellema). Dit mandaat heeft me gesterkt in mijn voornemen om me bij Ecolo-Groen kandidaat te stellen voor het ambt van burgemeester, omdat ik ervan overtuigd ben dat we samen in staat zijn om nog veel meer uitdagingen aan te gaan om de levenskwaliteit in onze gemeente te verbeteren en om de projecten die we voor ogen hebben om Etterbeek groener en rechtvaardiger te maken, succesvol uit te voeren.

Ik ben ervan overtuigd dat mijn politieke ervaring en mijn kennis van de werking van onze gemeente, mijn professionele ervaring als leerkracht, mijn verlangen om te leren, mijn vermogen om mezelf uit te dagen, mijn vastberadenheid, mijn nieuwsgierigheid en mijn verlangen om te innoveren mij in staat zal stellen deze uitdaging aan te gaan.

Ik dank je hartelijk voor je vertrouwen,

Caroline Joway

Voorwoord

De noodzaak om een levenswijze te hanteren die het milieu respecteert en iedereen als volwaardig lid van de samenleving omvat, is nu urgenter dan ooit, ook op gemeentelijk niveau.

Onze voorstellen voor 2024 (en voor later) om deze urgentie een antwoord te bieden, zijn realistisch en haalbaar. Als ze onbelemmerd kunnen worden uitgevoerd, zullen de begroting en één zittingsperiode volstaan om hun volledige verwezenlijking te waarborgen.

Ons programma is het resultaat van een lange denkoefening, het resultaat van gesprekken met inwoners doorheen de gemeente, besproken binnen Ecolo-Groen en gebaseerd op de principes van onze partijen en de realiteit van onze gemeente. Het programma speelt ook in op de ervaring van al onze mandatarissen, die al vele jaren actief zijn binnen gemeentelijke instanties, zoals het college van burgemeester en schepenen, de gemeenteraad, het OCMW, Log'iris en de verschillende verenigingen waarin ze betrokken zijn.

In dit document presenteren we onze voorstellen die volgens ons absoluut uitgevoerd moeten worden (in een kadertje) omdat we ze essentieel vinden om het dagelijkse leven van alle inwoners te verbeteren.

We geloven sterk in het collectieve vermogen om te bouwen aan een **groenere, rechtvaardigere toekomst** in een levendige gemeente, waar iedereen een eigen plek kan vinden binnen een inclusieve samenleving, in een evenwichtige kwaliteitsvolle openbare ruimte en in fatsoenlijke woningen.

We zijn ervan overtuigd dat we daar samen met jou in kunnen slagen!

Veel leesplezier!

En stem voor de toekomst van Etterbeek door ons te steunen!

Wat achtergrondinformatie

Hoewel de context in Etterbeek vrij vergelijkbaar is met die in andere grote Belgische gemeenten, zijn er toch een aantal typische kenmerken. Bij de ontwikkeling van dit programma spelen we zo goed mogelijk in op de uitdagingen waar Etterbeek voor staat.

Etterbeek is:

- > een gemeente met 49.558 inwoners (in 2023), van wie 50,8% (25.175) van buitenlandse afkomst is (het gewestelijke gemiddelde is 36,9%). Van deze buitenlandse bevolking heeft 36,6% (18.138) de nationaliteit van een EU-lidstaat (exclusief de Europeanen met de Belgische nationaliteit);
- > een dichtbevolkte gemeente (15.613 inwoners/km², twee keer zoveel als het gewestelijke gemiddelde en twintig keer zoveel als het nationale gemiddelde);
- > een gemeente met veruit de jongste bevolking in het zuidoosten van Brussel (gemiddelde leeftijd 37,6 jaar in 2023);
- > een gemeente waar slechts 40% van de inwoners een auto bezit;
- > een gemeente die zeer goed bereikbaar is met het openbaar vervoer;
- > een van de Brusselse gemeenten met een van de kleinste gemiddelde gezinsgroottes (1,77 tegenover 2,15 op gewestelijk niveau): veel huishoudens bestaan uit één enkele persoon en weinig huishoudens tellen drie of meer personen. Het aandeel alleenstaanden is verhoudingsgewijs hoger in Etterbeek dan op het niveau van het Gewest;
- > een gemeente die niet erg groen is in vergelijking met het Brussels Gewest in zijn geheel, met 28% van het gemeentelijk grondgebied bedekt met groen (tegenover 52% in het Gewest) en 17% bedekt met bomen (tegenover 33% voor het Gewest in zijn geheel);
- > een gemeente waar het aantal sociale woningen (iets meer dan 1.400) 5,3% van alle woningen vertegenwoordigt, wat lager is dan het gewestelijke gemiddelde (7,2%);
- > een gemeente waar bijna 1.250 huishoudens (5% van de huishoudens in de gemeente) op de wachtlijst staan voor een sociale woning;
- > een gemeente waar het percentage van de bevolking in de actieve leeftijd (18-64 jaar) dat leeft van een leefloon (of een equivalent daarvan) dichtbij het gewestelijke gemiddelde ligt (in 2022: 5,2% tegenover 6,2% in het Gewest) en waar het percentage ouderen (65 jaar en ouder) die leven van de Inkomensgarantie voor ouderen (IGO) gelijk is aan dat van het Gewest;
- > een gemeente waar de openbare administratie en de sectoren financiën, verzekeringen en vastgoed oververtegenwoordigd zijn (42% van de banen tegenover 28% voor het Gewest als geheel), terwijl de sectoren industrie, handel, transport, horeca en communicatie dan weer ondervertegenwoordigd zijn;
- > een gemeente met meer dan 3.500 zelfstandigen;
- > een gemeente met meer dan 1.600 ondernemingen (met ten minste één werknemer), waaronder een groot aantal zeer kleine ondernemingen (met 1 tot 9 werknemers);

- > een gemeente waar slechts 35%² van de woningen bewoond wordt door de eigenaar, een van de laagste percentages in België;
- > een gemeente waar de begroting voor 2024 gelijkstaat met 132 miljoen aan uitgaven (waarvan 52% personeelskosten);
- > een gemeente waar de aanvullende heffing op de personenbelasting (PB), na verschillende verlagingen waartoe de gemeenteraad heeft besloten, 6% bedraagt (vergeleken met een gewestelijk gemiddelde van 6,23%);
- > een gemeente waar de aanvullende heffing op de onroerende voorheffing 2966³ bedraagt (gewestelijk gemiddelde van 3281).

Met al deze elementen is rekening gehouden in onze voorstellen voor Etterbeek.

² in vergelijking met 41% op gewestelijke schaal

³ 1 opcentiem = 1/100 van de gewestelijke belasting, d.w.z. voor Brussel, 1/100 van 1,25% of 0,0125%; 2.966 opcentiemen bedragen dus $2.296 \times 0,0125\% = 37,075\%$ van het kadastraal inkomen.

Een groener Etterbeek

I. Mobiliteit

Het is van cruciaal belang om de openbare ruimte harmonieus te delen. De auto als vervoersmiddel in de grote steden is het traagst en het meest vervuילend. De auto neemt vandaag nog een onevenredig grote plaats in. De gemeente van de toekomst is een gemeente waar verplaatsingen niet langer een bron zijn van stress of moeilijkheden, in het bijzonder voor de meest kwetsbare weggebruikers, zoals senioren en kinderen. De openbare ruimte moet daarom in goede verstandhouding worden gedeeld tussen alle soorten gebruikers en bewoners (jong en oud, personen met een handicap, handelaars, ondernemingen, culturele en sportieve voorzieningen enz.) en toegankelijk blijven voor wie er zich verplaatst, op welke manier dan ook (te voet, rolstoel, auto's, fietsen, openbaar vervoer, bestelwagens, micromobiliteit enz.), waarbij ieders veiligheid is verzekerd.

Daarom stellen we het volgende voor:

- **de prijs van de bewonerskaart aanpassen aan de** grootte en het gewicht van de auto (zodat de toegenomen vervuiling die dit type voertuig veroorzaakt, voor rekening van de eigenaar is), met een uitzondering voor nutsvoertuigen die voor professionele doeleinden worden gebruikt
- **het aantal schoolstraten uitbreiden** en ze permanent maken door er specifiek straatmeubilair te plaatsen (verwijderbare slagbomen enz.) en door de straat zo snel mogelijk op een verkeersluwe manier in te richten zodat er op ieder ogenblik alleen bestemmingsverkeer kan passeren
- **het doorgaand verkeer te beperken** en te controleren (bijvoorbeeld de wijk Bernheim/Nieuwelaan/Leopoldstad) door het principe van de 'autoluwe maas' te ontwikkelen, d.w.z. een duidelijke oriëntatie in de richting van de grote verkeersaders door het installeren van snelheidsbeperkende inrichtingen (straatmeubilair, wegversmallingen, boomkuilen, groene eilanden), waarbij bepaalde straten worden omgevormd tot eenrichtingstraten ...
- **een gemarkeerd en/of gescheiden fietspad** aanleggen om de veiligheid van fietsers te waarborgen, in de eerste plaats op de wegen met druk en dus gevaarlijk verkeer
- doorgaan met het plaatsen van **fietsbogen en -boxen**
- de **activiteiten in het Mahma** (huis voor de actieve mobiliteit) ontwikkelen: participatief herstelatelier, fietsbieb, fietsbeurs, infosessies over diefstalpreventie
- de aanleg van **fietsassen bij elk verkeerslicht** veralgemenen, en **voorgoed verhinderen dat er illegaal wordt geparkeerd** op minder dan 5 meter van een voetgangersoversteekplaats
- **het STOP-principe** toepassen bij alle beslissingen inzake mobiliteit en heraanleg van de openbare ruimte: prioriteit verlenen aan kwetsbare weggebruikers en aan de minst vervuïlende verplaatsingen - in volgorde: Stappers-Trappers-Openbaar Vervoer-Privévervoer
- **de nodige maatregelen nemen voor inclusieve mobiliteit:** aanleg van de openbare ruimte voor personen met beperkte mobiliteit, kinderwagens enz. en versterking van het veiligheidsgevoel in de openbare ruimte door voldoende openbare verlichting enz. te waarborgen

We stellen ook het volgende voor:

Actieve mobiliteit

- de toekenning voortzetten van een **aanvullende premie** bij de premie die het Gewest aanbiedt in het kader van **Bruxell'air** (Bruxell'Air: de premie voor een autovrije stad | Blog burgers - Leefmilieu Brussel)
- **actieve vervoerswijzen het hele jaar door promoten** – los van de mobiliteitsweek – door **op scholen weken van het type 'iedereen te voet of met de fiets' te organiseren**
- **het in augustus 2023** geïnstalleerde netwerk van dropzones **evalueren en**, zo nodig, aanpassen
- in samenwerking met het Gewest **de installatie van laadpalen voor elektrische voertuigen** voortzetten
- **de commissie voor actieve mobiliteit en verkeersveiligheid** nieuw leven inblazen

Fiets

- **premies voor de aankoop van fietsen, elektrische fietsen en cargofietsen** aanbieden
- **hangslotpremies** blijven toekennen aan fietsers die dat wensen

Aanleg van de wegen

- **snelheidsbeperkende inrichtingen** invoeren in de straten waar de snelheidslimiet van 30 km/u niet wordt gerespecteerd
- **van vluchtheuvels de norm maken voor oversteekplaatsen** van meer dan twee rijstroken
- een **voetgangersplan opstellen**: bepaalde voetpaden die te smal worden geacht, verbreden en/of voetpaden in slechte staat opnieuw aanleggen, voetpaden van minstens 2 m breed, lagere stoepranden bij elke voetgangersoversteekplaats
- prioriteit geven aan de installatie van verhoogde platforms en veilige oversteekplaatsen om **de toegankelijkheid te vergemakkelijken** en de voetpaden veiliger te maken (vooral in de buurt van scholen, kinderdagverblijven, bibliotheken enz.)
- de ondernemingen blijven verplichten (via stedenbouwkundige vergunningen) **om parkeerplaatsen die 's avonds en 's nachts niet worden gebruikt, ter beschikking te stellen van de omwonenden**

II. Ruimtelijke ordening

Gezien de hoge bevolkingsdichtheid van Etterbeek en de sterke druk op de bebouwde omgeving, is het voor ons van vitaal belang om de terugkeer van de natuur in de stad te intensiveren, een verkeersluwe openbare ruimte te creëren en een mix van functies te bevorderen. Levenskwaliteit is essentieel om alle vormen van 'gezinnen' in Etterbeek te behouden. Bij de aanleg van de openbare ruimten moet rekening worden gehouden met de wensen van vrouwen en ouderen.

Daarom stellen we het volgende voor:

- een **300/30/3-strategie** implementeren, wat betekent dat je binnen een straal van 300 meter een **groene ruimte** hebt, dat 30% van de gemeente bedekt is met groen en dat je van bij je thuis minstens 3 bomen kunt zien, zodat **alle Etterbekenaren vanuit hun venster groen kunnen zien** en bovendien **op loopafstand een park of een groene ruimte vinden**
- het aantal **ontmoetings-** en sportgebieden uitbreiden
- **een microbos** (tiny forest) aanplanten in Etterbeek (bv. de site van de kazernes, de omgeving van het gemeentehuis, enz.)
- via de stedenbouwkundige lasten⁴ aan de projectontwikkelaars opleggen om **groene ruimten te ontwikkelen die toegankelijk zijn voor de buurtbewoners** (bv.: verbouwing van het voormalige gemeentehuis en de ING-gebouwen (Sint-Michielswarande))
- **reclame in de openbare ruimte schrappen** en vervangen door projecten **om ontharde zones tot stand te brengen**
- op de site van **het voormalige gemeentehuis 20% sociale woningen** en 60% **'gemengde' ruimten** (woningen, ziekenhuis, kinderdagverblijf enz.) opleggen met een **grote groene ruimte die openstaat voor de wijk** en een **recreatieruimte**
- **de wegen/pleinen van de gemeente heraanleggen** zodat ze gezelliger en veiliger zijn **door ze te vergroenen/er voetgangerszones van te maken** (bv.: Waversesteeweg, Van Meyelplein, Aimé Dandoy)
- de **openingsuren van de parken en tuinen van de gemeente uitbreiden**

We stellen ook het volgende voor:

Openbare ruimte

- toewerken naar een aanzienlijke **verhoging van het aantal ontharde zones** op gemeentelijk grondgebied
- **de vergroening** van de openbare ruimte opnemen bij elk project voor herstel en heraanleg van wegen
- **prioriteit** geven aan het vergroenen van straten waar het **hitte-eilandeffect** het grootst is

Wonen in de stad

- een echt **actieplan** opstellen om **lawaaioverlast tegen te gaan**, op basis van de **inventaris van prioritaire gebieden** (woongebieden, rustgebieden enz.) in samenwerking met de wijkcomités/wijkraden
- bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen letten op een **echte mix van functies** (wonen, werken, winkels, scholen, enz.)

Groene ruimten

- een **groen netwerk dat alle gemeentelijke groene ruimten met elkaar verbindt** tot stand brengen

⁴ De overheid kan van private projecten eisen dat ze, zodra ze een bepaalde omvang overschrijden, bijdragen aan de financiering van de collectieve behoeften die ze genereren, zoals lokale voorzieningen (scholen, kinderdagverblijven) en mobiliteitsinfrastructuur. Ze kunnen ook sociale of geconventioneerde huisvesting financieren, aangezien de toegenomen druk op de gronden in Brussel het steeds moeilijker maakt om overheidsbeleid gericht op de totstandkoming van dit soort huisvesting te implementeren.

- **de vergroening van de gevels** en de daken aanmoedigen door de administratieve procedures te vereenvoudigen en een premie hiervoor aan te bieden
- het **behoud van de biodiversiteit** in de openbare ruimte aanmoedigen (door waar nodig specifieke zones te creëren) en **soorten aan te planten die beter aangepast zijn aan de klimaatverandering**
- **particuliere eigenaren ertoe aanmoedigen om planten aan te planten die de biodiversiteit stimuleren**
- de **binnenterreinen van huizenblokken als groene ruimten** behouden of omvormen tot groene ruimten, in het bijzonder wat de openbare eigendommen betreft, maar ook door particuliere eigenaren te helpen de bestaande bomen te onderhouden of er nieuwe aan toe te voegen
- de voet van bomen in de straten te vergroenen met **bodembedekkers** die tegelijk dienen als effectieve belemmering voor sluikstort
- promotie maken voor **de adoptie van een boomvoet**, een maatregel die al bestaat in de gemeente maar weinig bekend is, en ook voor de **vergroening van daken** via een premie

Wijken

- bij Brussel Mobiliteit pleiten voor **een heraanleg van het Sint-Pietersplein als groene comfortzone** zonder wildparkeren
- het gewestelijke initiatief ondersteunen voor de heraanleg van de **Tervurenlaan als stadsboulevard** (ruimte die beter wordt verdeeld tussen de verschillende gebruikers, voetgangersoversteekplaatsen, afgescheiden fietspaden, aanplanten van bomen , vermindering van het aantal rijstroken enz.)
- naar het voorbeeld van het project voor de nabije omgeving van de sociale woningen in de Generaal Henrystraat verschillende kruispunten/straten in Etterbeek heraanleggen als ontmoetingszone (20 km/uur)
- ervoor zorgen dat het toekomstige project van de **ambassade van de VS** (huidige ING-site) redelijk is en noch de wijk, noch de rust van de omwonenden verstoort

III. Netheid - Vermindering van afval

De kwaliteit van onze leefomgeving is een dagelijkse zorg voor veel Etterbekenaren. En daar hoort ook bij dat we onze wijken schoon houden. Afvalbeheer is een grote uitdaging: in 2021 produceerden de Brusselse huishoudens ongeveer 342.638 ton afval.

Daarom moeten we de strijd blijven aangaan tegen de overlast die gepaard gaat met de afvalinzameling, ook al proberen we tegelijkertijd de omvang van afvalproductie te beperken, zoals:

- sluikstorten;
- klein zwerfvuil;
- vervuiling (hondenpoep, urine, spuug, tags en graffiti, reclameaffiches waar ze niet thuishoren);
- vuilniszakken die op de verkeerde dag worden buitengezet.

Het netheidsplan, dat tijdens de ambtstermijn 2018-2024 werd gelanceerd, is een belangrijk instrument om de uitdagingen te identificeren en concrete acties voor te stellen, van

preventieve aard (informatie/bewustmaking), als respons (reiniging) en met een bestraffend karakter (sancties).

Vandaag bestaat de uitdaging erin deze acties te versterken door afvalpreventie en -vermindering, hergebruik (reparatie of hergebruik van producten of bepaalde onderdelen ervan) en recyclage (terugwinning van grondstoffen) te bevorderen.

Daarom stellen we het volgende voor:

- de **sancties** ter bestrijding van **onbehoorlijk gedrag** op het vlak van netheid versterken
- **de ontwikkeling van 'repair cafés'** (werkplaatsen voor het repareren van kleding, machines enz.) en andere lokale initiatieven gericht op het repareren en hergebruiken van voorwerpen ondersteunen
- de **Freego**⁵ verder uitbouwen door er een blijvend karakter aan te geven en deze **dagelijks** te **openen**
- **straatvegers** aanwerven die hun wijk kennen en sociale banden tot stand kunnen brengen

We stellen ook het volgende voor:

Zero afval

- het systeem van **premies om afval te verminderen** voortzetten, denk aan premies voor **herbruikbare** luiers of wasbaar maandverband

Positieve acties in het kader van het netheidsplan

- het netwerk van '**netheidsambassadeurs**' versterken
- afhankelijk van de resultaten van een lopend onderzoek, een proefproject starten met **afvalcontainers per straat/wijk**
(<https://maron-trachte.brussels/2024/03/19/conteneurs-enterres-les-premiers-resultats-de-letude-bruxelloise-sont-connus/>)

IV. Ecologische transitie

Hoewel een aantal gebouwen van de gemeente de afgelopen jaren gerenoveerd werden of nieuw gebouwd zijn, is het gebouwenbestand van de gemeente verouderd en zijn er tal van ingrepen nodig (waterdicht maken, isoleren, op peil brengen). Eén van de belangrijkste doelstellingen, naast het garanderen van het gebruikerscomfort, is het helpen verbeteren van de energieprestaties. De lokale overheid moet ook een rol spelen in het garanderen van de gezondheid en inwoners helpen om minder te verbruiken zodat ze minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en minder afval produceren.

Daarom stellen we het volgende voor:

⁵Freego is een gemeentelijk solidariteitsproject van vrijwilligers in samenwerking met het OCMW om voedselverspilling tegen te gaan. Twee keer per week verdeelt de Freego onverkochte producten afkomstig van de kleinhandel en supermarkten onder de bewoners.

- toewerken naar een **klimaatneutrale gemeente tegen 2050**
- de Etterbekenaren de kans bieden om gratis het **energieverbruik van hun woningen** te laten meten
- het kadaster en **het plan voor CO2-reductie voor de gemeentelijke gebouwen** voortzetten, met prioriteit voor scholen en de gebouwen met sociale functies (met als doel de uitstoot tegen 2030 met 55% te verminderen)
- het gedeeld gebruik van elektriciteit via **energiegemeenschappen** organiseren voor de inwoners, in het bijzonder met de scholen of openbare gebouwen
- Onze **stadslandbouwprojecten en participatieve tuinen** ondersteunen en ontwikkelen door extra terreinen aan te kopen (NMBS/site van de kazernes/bij het stadhuis)
- de **toegang tot drinkwater op openbare plaatsen** via fonteinen vergroten
- zorgen voor **een bekleding van de voetpaden** die de **infiltratie van het regenwater** in de bodem mogelijk maakt
- **strikte ecologische en sociale clausules opnemen in de overheidsopdrachten** en ervoor zorgen dat ze worden opgevolgd

We stellen ook het volgende voor:

Klimaat

- de **doelstellingen van het Burgemeestersconvenant 2030** realiseren en het Burgemeestersconvenant 2050 ondertekenen ([Burgemeestersconvenant - Europa | Burgemeestersconvenant - Europa \(europa.eu\)](#))
- **het gemeentelijk klimaatplan uitrollen** via rondetafelgesprekken met een plaats voor het maatschappelijk middenveld

Renovatie van het private gebouwenbestand

- financiële stimulansen gebruiken om **private woningen energie-efficiënt te maken**
- **burgers informeren en doorverwijzen** naar **structuren** die hun advies kunnen geven **over huisvesting en renovatie**
- via een premie het **gebruik van warmtepompen** stimuleren waar dat technisch haalbaar is

Openbare gebouwen

- **doorgaan met het renoveren en isoleren van de openbare woningen** (sociale woningen, transitwoningen, noodwoningen)
- ervoor zorgen dat **alle nieuwe gebouwen zo goed als CO2-neutraal worden**
- de samenwerking en de **denkcoëfening met Sibelga op het gebied van openbare verlichting** (vermogen, tijden, ledverlichting ...) voortzetten

Energie

- **100% groene stroom** aankopen voor de gemeente
- doorgaan met **het installeren van zonnepanelen** op de openbare gebouwen
- streven naar **een verdubbeling van het aantal zonnepanelen en zonneboilers bij burgers** via de toekenning van premies
- een **kaart met het potentieel aan zonne-energie** van de gemeente opstellen

- steun verlenen voor **isolatiepremies** en premies om een energieaudit te laten uitvoeren in combinatie met de gewestelijke subsidies (Renolution)
- **energie en water blijven besparen** in de openbare gebouwen door het gebruik van zonneboilers en regenwatertanks aan te moedigen
- subsidies toekennen aan investeringen in **energiebesparingen door de ondernemingen**

Korte ketens en duurzame voeding

- een **Ethische code voor de investeringen** van de gemeente goedkeuren, met uitsluiting van gemeentelijke investeringen in fossiele brandstoffen
- **de 'Good Food'-strategie versterken** en voortzetten voor de gemeentescholen, kinderdagverblijven en dagcentra door de aankoop van biologisch, lokaal, seizoensgebonden en gezond voedsel, met de nadruk op meer plantaardige voeding door de versterking van de duurzaamheidscriteria in het aankoopbeleid
- **fruitbomen aanplanten** bij scholen en op openbare ruimten

Water en lucht

- de **regenwateropvang** organiseren voor het beheer van de gemeentelijke infrastructuur
- campagnes organiseren rond **regelmatige metingen van de luchtkwaliteit** en de bewoners informeren over de resultaten en de impact ervan

Een Etterbeek met meer participatie

I. Democratie & participatie

Voor Ecolo-Groen Etterbeek is burgerparticipatie veel meer dan om de 6 jaar gaan stemmen. Het dagelijkse leven van de burgers moet ervan doordrongen zijn. Zo hebben de twee operationele wijkraden (La Chasse en Jourdan/Sint-Pieter) tijdens de laatste zittingsperiode 2018-2024 aanbevelingen gedaan aan het schepencollege en gezorgd voor een verfraaiing van hun wijken (beplanting, bomen, bankjes, muurschilderingen enz.) dankzij het gemeentelijke budget dat aan hen werd toegewezen. Dit versterkt het idee dat participatieve democratie een centrale plaats moet krijgen in de lokale democratie, om deze effectiever en transparanter te maken en om de representatieve democratie aan te vullen met overleg met de burgers, en niet enkel met de verkozenen.

Daarom stellen we het volgende voor:

- **de invoering van wijkraden versterken** door ze in alle wijken in te voeren en door de buitengewone begroting die hen ter beschikking staat, te verhogen
- **een evaluatiecomité van burgers oprichten ter beoordeling van de uitvoering van de beleidsprioriteiten** die op participatieve wijze zijn vastgesteld
- **de gemeenteraden online uitzenden** (live en uitgesteld) zodat iedereen ze kan volgen

- **de openbare gegevens van de gemeentelijke instanties openbaar maken (open data)**, zoals de locatie van de openbare voorzieningen, de straatnamen, de bibliotheekcatalogus, de gemeentebegroting, de afgesloten openbare aanbestedingen enz.
- **alle gemeentebeslissingen publiceren** zodat een doeltreffender beheer en een betere controle op de instellingen mogelijk worden

We stellen ook het volgende voor:

Om de bewoners meer te betrekken bij het politieke leven:

- **de drempel voor het indienen van een burgerinitiatief verlagen tot 250 handtekeningen**
- **de wijkraadsleden** betrekken bij de uitvoering van projecten die een impact hebben op de wijk en de gemeente, door hen te betrekken bij de voorbereidende denkoefening over de projecten en door hen actief te laten deelnemen aan het hele proces als volwaardige belanghebbende partij
- zorgen voor **onthaal in de gemeentediensten in andere talen** dan het Nederlands en het Frans
- **de wijkraden openstellen voor alle bewoners van de wijk**, met raadgevende stem
- **de bevolking betrekken bij het vaststellen van de gemeentelijke prioriteiten** via een burgerraadpleging per wijk
- **gedecentraliseerde participatietools** invoeren op het terrein, zoals de participatiefiets
- de **inschrijving van niet-Belgische inwoners op de kiezerslijsten versterken** door hen een automatische inschrijving voor te stellen wanneer ze zich inschrijven bij de bevolkingsdienst van de gemeente. Niet-Belgen van buiten de EU ervan op de hoogte brengen dat zij die mogelijkheid krijgen na vijf jaar wettig verblijf
- de burgers en de gemeenteraadsleden het **recht geven om vragen over de actualiteit te stellen aan de gemeenteraad, en dit tot één volle werkdag vóór de zitting**
- **momenten van uitwisseling tussen verkozenen en inwoners over actuele thema's van hun gemeente organiseren** voorafgaand aan de zittingen van de gemeenteraad, maar ook op momenten die beter haalbaar zijn voor jonge ouders
- **de organisatie van volksraadplegingen over belangrijke onderwerpen vergemakkelijken**

Om het openbaar beleid doeltreffender en transparanter te maken

- **synergieën met de administratie, de buurgemeenten en de gewestelijke overheid** tot stand brengen op het vlak van werkgelegenheid, economie, toerisme, dierenwelzijn enz.
- ervoor zorgen **dat elk verzoek** van een bewoner **via de website van de gemeente binnen een korte termijn een zinvol antwoord** krijgt
- **ervoor zorgen dat de gemeentelijke website voor iedereen toegankelijk is** door zich te houden aan het FALC-principe (Facile à Lire et à Comprendre, makkelijk te lezen en te begrijpen) en dat de bewoners er alle nuttige informatie kunnen vinden
- het **genderevenwicht binnen de beheerorganen** bevorderen
- de **lijst van de door de gemeenteraad aangewezen gedelegeerden** om de gemeente te vertegenwoordigen in haar verschillende structuren , publiceren op de website van de gemeente

- **de opdrachten stroomlijnen van de verschillende parageemeentelijke structuren** (intercommunales, gemeenteregie, gemeentelijke vzw's, projectverenigingen enz.) die fungeren als doorgeefluiken voor het gemeentelijk beleid op het terrein
- binnen de **parageemeentelijke structuren**, aangezien de bestuursorganen onder meer bestaan uit verkozenen of mandaathouders die zijn aangesteld door de gemeenteraad, opleggen dat de bestuurders **die zich kandidaat** stellen voor die functies en hun kandidatuur motiveren
- zorgen voor de toepassing van **gender budgeting**⁶

II. Lokale economie en werkgelegenheid

Naast het grote aantal kleine ondernemingen in Etterbeek, die getuigen van de lokale economische dynamiek die door de gemeente wordt ondersteund, zien we de ontwikkeling van burgerinitiatieven die de controle over de economie willen terugkrijgen via coöperaties en consumentenverenigingen.

Daarom stellen we het volgende voor:

- **het systeem van pop-upstores** ter beschikking van handelaren die een project willen ontwikkelen dat innovatief is of coherent is vanuit het oogpunt van commercieel evenwicht en/of vraag vanuit de lokale bevolking, **verder uitbreiden**
- **de roerende voorheffing voor de eerste drie jaar van het bestaan van een onderneming terugbetalen om** ze financieel te steunen
- **ondernemingen ondersteunen die 'voorbeeldig' zijn vanuit ecologisch en sociaal oogpunt**, in het bijzonder door middel van subsidies voor starters
- **voor elke handelszaak die dit wenst een partnerschap voorstellen** op het gebied van ruimtelijke ordening rond het bedrijfspand: de noodzaak van een bezorgzone, zichtbaarheid van de gevel, kortparkeren voor groothandelaren enz.
- **subsidies toekennen aan parkeergelegenheid buiten de openbare weg voor nutsvoertuigen**
- **de ondernemingen ondersteunen bij hun ecologische transitie** door het financieren van fietsbogen op parkeerterreinen buiten de openbare weg, de aankoop van fietsboxen en het uitlenen van cargofietsen voor leveringen
- **investeren in de handelskern van de Waversesteenweg** die grenst aan het stadhuis door ook het heraanleg van de straat (met focus op voetgangers en bussen) erin te integreren
- de **wijkterrassen** die tijdens de coronaperiode werden ontwikkeld, **behouden**

We stellen ook het volgende voor:

- **samenwerken in goede verstandhouding met de economische actoren** (het Gewest, Hub.brussels, ondernemingsloketten, UCM) en de naburige gemeenten om **synergieën binnen het wooncentrum te ondersteunen en te versterken**, om buurtgebonden activiteiten en banen te stimuleren

⁶ genderanalyse van alle vormen van openbare uitgaven en inkomsten en een inventarisatie van hun directe en indirecte gevolgen voor de respectieve situatie van vrouwen en mannen

- **de gemeentelijke overheidsopdrachten toegankelijk maken voor zko's en kmo's**
- een **lokaal financieel beleid** voeren dat de opkomst van nieuwe vormen van economie stimuleert (fiscale steun, lagere huurprijzen, forfaitaire afvalbelasting enz.)
- de organisatie van een **avondmarkt** naast de zondagsmarkt (Jourdan) **ondersteunen**
- een **gemengde commissie** (mandatarissen en uitgelote burgers) oprichten die zal instaan voor de **doelgroepbepaling van de steun voor zko's en kmo's**
- zoveel mogelijk van de **juridische en administratieve beperkingen wegnemen** waarmee initiatiefnemers van economische en burgerprojecten worden geconfronteerd bij het opzetten van deelactiviteiten
- **de gewestelijke initiatieven breder bekend maken** (Innov'Iris, Be Circular, hub.brussels, Atrium enz.)
- de uitbaters van **nachtwinkels** ondersteunen om **hun aanbod aan producten en diensten geleidelijk aan te passen** om in te spelen op de behoeften van de bewoners op een loopafstand van 10 minuten
- het **commerciële potentieel van de Generaal Lemanstraat en het Van Meyelplein** analyseren om vast te stellen welke acties moeten worden ondernomen op het gebied van gerichte ondersteuning van het ondernemerschap

Een rechtvaardiger Etterbeek

I. Huisvesting

Als gevolg van de demografische uitdaging, met name in Etterbeek, het 'internationale' karakter van de gemeente en het gebrek aan beschikbare grond, rijzen de vastgoedprijzen de pan uit.

Leegstaande gebouwen woonklaar maken is de beste optie om extra woningen te creëren in Etterbeek, aangezien de dichtheid van de verstedelijking betekent dat er weinig grondreserves zijn.

Daarom stellen we het volgende voor:

- de **belasting voor de bezetting van de wegen** af te schaffen (voor containers, parkeren, steigers enz.) **in het geval van renovatiewerkzaamheden** (isoleren woning) door particulieren, en het bedrag aan te passen aan de reden van die bezetting
- via **gerichte en substantiële steun** (premies voor renovatie, energiebesparing en transitie) voor initiatieven gericht op **de energietransitie en de kwalitatieve transitie van het Etterbeekse gebouwenbestand**
- met het oog op de grote projecten die de komende jaren een impact kunnen hebben op de gemeente – in het bijzonder de afbraak en wederopbouw van woningen op de site van het Medisch Centrum Park Leopold en, mogelijk, van de kazernes van de Federale Politie – een **mix van doelgroepen en functies voor elk nieuw vastgoedproject** opleggen: een evenwicht van private, geconventioneerde en sociale woningen, gecombineerd met professionele, commerciële en culturele ruimtes.

We stellen ook het volgende voor:

De toegang tot huisvesting verzekeren voor iedereen

- samenwerken met het Brussels Gewest om onbewoonbare **sociale woningen te renoveren** en aan te passen aan de normen inzake ruimte en gezondheid
- de piste van **aankoop of van het** recht van openbaar beheer van leegstaande kantoorgebouwen **onderzoeken, wanneer de kansen zich aandienen**, om ze om te vormen tot woningen
- fiscale en reglementaire maatregelen nemen in samenwerking met de gewestelijke administratie, om **opzettelijke leegstand van woningen of panden tegen te gaan**
- een **kadaster van aangepaste woningen voor personen met beperkte mobiliteit** opstellen en aanpassingen aan private woningen blijven aanmoedigen
- het creëren van **deelwoningen/medehuur voor jongeren, in het begin van hun loopbaan of voor verschillende generaties**
- de sociale coördinatie op het gebied van huisvestingssteun en de **bestrijding van 'dakloosheid' versterken** om een gecoördineerde preventieve aanpak tot stand te brengen en beter in te spelen op de noodsituaties

Steun bieden voor alle woonvormen om ervoor te zorgen dat een woning voor iedereen toegankelijk is

- **overeenkomsten voor tijdelijke bezetting** afsluiten voor leegstaande gebouwen in afwachting van aankoop of renovatie
- **stedenbouwkundige lasten in natura** systematisch toepassen (bouw van eigendommen/aanleg van buitenruimte/verhuur van eigendommen via SVK op lange termijn) voor de gemeenschap in ruil voor de toelating om grote projecten te bouwen op het grondgebied van Etterbeek
- een **sociaal hotel** in stand houden om een **aanbod van transitwoningen voor mensen in noodsituaties** te garanderen
- eigenaars van private woningen blijven aanmoedigen om hun **woning te verhuren via een sociaal verhuurkantoor**

II. Sociale cohesie en gezondheid

Het aantal mensen dat een vervangingsinkomen (werkloosheids- of invaliditeitsuitkering) of een bijstandsuitkering ontvangen is een indicator voor het aantal mensen dat van een beperkt inkomen leeft, vaak onder de armoedegrens. Deze indicator ligt boven het gewestelijke gemiddelde en is de afgelopen jaren gestegen. De financiële kwetsbaarheid treft vooral de senioren en de jongeren. Zowel de sociale actoren als de doelgroepen die in bestaansonzekerheid leven aan dat het dringend noodzakelijk is om de banden met de samenleving weer aan te knopen en actie te ondernemen tegen de groeiende armoede. Het OCMW vervult al een hele reeks taken om de meest kansarme personen te helpen en het gaat er natuurlijk om de steun die essentieel is voor het dekken van de kosten van energie, gezondheid, huisvesting en mobiliteit, te versterken. Toch kunnen er ook andere maatregelen en acties worden genomen om het sociale beleid van de gemeente te reorganiseren en aan te vullen. Er is dringend behoefte aan een lokaal plan ter bestrijding van bestaansonzekerheid, om antwoord te bieden op de problemen en behoeften die zijn vastgesteld in de sociale diagnose van het OCMW.

Daarom stellen we het volgende voor:

- een **uniek loket invoeren bij het OCMW**, dat een **eerste menselijk contact** biedt om alle steunmaatregelen waarop de begunstigen aanspraak kunnen maken, te verduidelijken en om de digitale kloof te bestrijden
- **de organisatie van de lokale sociale coördinatie herzien om** het grote netwerk van 156 lokale actoren in Etterbeek te activeren, het subsidie aanbod te centraliseren, hun samenwerking te organiseren door de oprichting van een 'netwerk huis' en de verschillende betrokken doelgroepen beter te ondersteunen door de ontwikkeling van een partnerschap tussen het OCMW en het verenigingsleven
- een **gratis eerstelijns rechtsbijstand opzetten binnen het OCMW** om een eerste juridisch advies te verstrekken en ondersteuning te bieden bij de stappen die moeten worden ondernomen bij derden
- **de organisatie van de OCMW-diensten heroverwegen om het welzijn van de medewerkers** van het centrum en de goede samenwerking van de diensten in het belang van de begunstigen **beter te waarborgen**
- zorgen voor een **specifiek loket voor personen in een onregelmatige situatie** om het onthaal en de follow-up tijdens de hele begeleidingsperiode te vereenvoudigen
- een **proactief eenvoudig toegankelijke informatiecampagne ontwikkelen** in verschillende talen met gebruikmaking van verschillende media om het aanbod aan beschikbare ondersteuning en diensten beter bekend te maken
- een **gratis nummer** openstellen om **melding te maken van situaties van isolement, kwetsbaarheid of verlies van autonomie**
- iedereen in staat stellen om de nieuwe technologieën op hun eigen niveau te gebruiken om zo **de digitale kloof te verkleinen** en informatie verstrekken over het gebruik van de sociale netwerken
- de strijd aangaan tegen menstruatietoelating door onder meer **gratis toegang te bieden tot menstruatietoelatingen in de scholen** en andere openbare instellingen

We stellen ook het volgende voor:

OCMW

- een **partnerschapsovereenkomst** tot stand brengen met de **medische huizen** om de toegang tot de eerstelijnszorg te versterken
- overeenkomsten uitwerken met alle apothekers van de gemeente om **de toegang tot geneesmiddelen voor de gebruikers te vereenvoudigen**
- de **teams die betrokken zijn** bij de maatregelen tot **bestrijding van thuisloosheid/dakloosheid en bij de 'housing first'-projecten versterken**
- samenwerking tot stand brengen tussen het OCMW en de groeperingen voor gezamenlijke aankopen, ondersteund door een systeem van derde betalers om **lokaal, gezond voedsel bereikbaar te maken voor de kwetsbare groepen**
- **het mobiele team van het OCMW versterken** om zijn actie 'extra muros' te ontwikkelen teneinde de **rol van het OCMW bekender te maken**, zijn imago op te waarderen en de non-take-up van rechten terug te dringen
- steunmaatregelen voor jonge kinderen ontwikkelen om de **schoolkosten en de kosten van culturele en sportieve activiteiten voor de kinderen te helpen dragen**
- werklozen begeleiden naar werk door nieuwe samenwerkingen aan te gaan en herinschakelingsstrategieën te ontwikkelen met openbare, private en vrijwilligersorganisaties, om zo de overgang naar vast werk beter te ondersteunen.
- **ervoor zorgen de gezondheidskaart** (gratis geneesmiddelen en medische zorg) binnen het bereik is van personen die geen bijstand genieten maar van wie de inkomsten vergelijkbaar zijn met die van de begunstigen van het leefloon
- het **initiatief 'Cultureel relais'** van het OCMW aanpassen om **de programmering van de activiteiten te diversifiëren**, het publiek **beter te informeren** over het beschikbare culturele aanbod, **het aantal begunstigen uitbreiden** en **de begeleiding tijdens de uitstapjes te verbeteren**

Kwetsbare doelgroepen

- **het systeem van de permanentiedienst en afspraken voor de gemeentelijke diensten reorganiseren**, zodat er meer tijd beschikbaar is, met name buiten de werkuren ⁷, en de digitale kloof bij het maken van afspraken bestrijden
- **zorgen voor meer plaatsen** in de projecten en **onthaal-** of **transiestructuren** voor jongvolwassenen zonder uitzicht, personen die slachtoffer zijn van intrafamiliaal geweld en thuislozen
- **opleidingen opzetten voor maatschappelijk werkers** om te leren omgaan met problemen op het vlak van de mentale **gezondheid** en zo doelgroepen in nood beter te ondersteunen
- een geïntegreerd model van buurtgebonden hulp en zorg opzetten zodat **ouderen thuis kunnen blijven wonen**, in samenwerking met het Brussels Gewest (GGC)
- meer zichtbaarheid geven aan het **label 'FairTradeGemeente'**
- opleidingen aanbieden om iedereen in staat te stellen om de nieuwe technologieën op hun eigen niveau te gebruiken om zo **de digitale kloof te verkleinen** en informatie verstrekken over het gebruik van de sociale netwerken
- steun bieden aan de verenigingen die actief zijn op het vlak van **schoolbegeleiding** (huiswerkscholen enz.) en **het aanleren van talen**

Gastvrije gemeente

- een **medische en farmaceutische kaart voor een jaar invoeren in het kader van dringende medische hulp**
- **inspiratie putten uit de goede praktijken** die zijn ingevoerd in het kader van **de opvang van Oekraïense vluchtelingen voor het onthaal van alle asielzoekers**
- werken met **vertalers en tolken** voor asielzoekers
- het aantal **LOI's⁷ verhogen om asielzoekers op te vangen**. En **personen die** bij hen thuis opvang willen bieden aan geregulariseerde vluchtelingen **die op zoek zijn naar huisvesting**, de mogelijkheid bieden om ze te huisvesten **bij hen thuis**.

Gezondheid

- een analyse maken van **het effect van alle beleidsbeslissingen op de gezondheid van de bewoners** en er concrete conclusies uit trekken in de vorm van actieplannen (volgens prioriteit)
- ervoor zorgen dat alle openbare ruimten en gebouwen toegankelijk zijn voor **personen met een handicap**
- ervoor zorgen dat het wettelijke minimumniveau van **werkgelegenheid voor personen met een handicap in de openbare diensten** wordt bereikt
- zorgen voor toegang tot **digitale openbare ruimten** (fysieke toegankelijkheid van de ruimten, overzichtelijkheid, toegankelijkheid van de beschikbare technische tools enz.)
- het behoud en de **ontwikkeling van medische huizen** met basisdiensten voor mentale gezondheidszorg waarborgen

⁷ Lokale opvanginitiatieven die individuele opvangstructuren zijn

III. Onderwijs en jeugd

Kinderen en onderwijs zijn absolute prioriteiten, want zij vormen de basis van de samenleving van morgen. Een goede beheersing van de moedertaal en van het Nederlands en het Frans is essentieel. Bewustmaking van de noodzaak van een eerlijkere, duurzame en rechtvaardigere samenleving begint met onderwijs, toegang tot kinderopvang, recreatieve en educatieve buitenschoolse activiteiten en kwaliteitsvol onderwijs. Etterbeek is een gemeente met een groot aantal scholen. Vraag en aanbod moeten beter op elkaar worden afgestemd in een gemeente waar de ruimte beperkt is.

Daarom stellen we het volgende voor:

- **alle kinderen een gezonde, kwaliteitsvolle en betaalbare maaltijd** aanbieden (gratis voor wie een OCMW-uitkering ontvangt) in lagere en kleuterscholen, met voorrang voor de korte keten, producten van biologische of duurzame teelt, en minder vlees en meer groenten op het bord, met ten minste één vegetarische optie
- aan **tieners** een **openbare ruimte op maat van hun behoeften** bieden, met infrastructuur die hen in staat stelt elkaar te ontmoeten, een fijne tijd met elkaar te beleven en te ontspannen, zonder de rust van anderen te verstoren
- alle **kinderen** zoveel mogelijk in **contact brengen met de natuur** en een **groene omgeving met frisse lucht** , door de aanleg van moestuinen, bomen en struiken te stimuleren **op de speelplaatsen, met andere woorden de vergroening van de speelplaatsen voortzetten**
- de **Etterbeekse jeugthuizen** en **jeugdbewegingen** voldoende middelen garanderen om hun werking verder te zetten, met name door ze te subsidiëren en lokalen en/of vervoermiddelen ter beschikking te stellen
- de ondersteuning in de **huiswerkscholen** versterken, door de uitwisseling van kennis en peer monitoring te bevorderen
- **zorgen voor meer buitenschoolse activiteiten (waaronder taalonderwijs)**, zowel tijdens de schoolperiode als daarbuiten, in samenwerking met lokale verenigingen en **de aangeboden buitenschoolse activiteiten breder openstellen**
- aan **alle kinderen, om 10 uur 's ochtends gratis een kom soep of een gezond tussendoortje (fruit) geven, om zo ongelijkheid verder tegen te gaan**
- acties ter **bestrijding van pesten op school ondersteunen**
- **zalen of speelplaatsen van scholen eenvoudiger ter beschikking stellen voor activiteiten buiten de schooluren** (rommelmarkt op de speelplaats, maaltijd van verenigingen in de eetzaal, activiteiten van verenigingen of omwonenden op de speelplaats enz.)

We stellen ook het volgende voor:

Jeugd

- meer plaatsen waar **jonge ouders en hun kind(eren) elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar kunnen praten**
- iedereen in staat stellen om van de **schoolvakanties momenten van echte ontspanning en van leren** te maken, zelfs als ze niet met het gezin op vakantie kunnen, door **het aanbod van stageplaatsen te vergroten, ook stages aan te bieden in het Nederlands**, en ervoor te zorgen dat ze toegankelijk zijn
- mogelijkheden bieden om **het werk van de jongeren in de academies, jeugdhuizen, verenigingen voor sociale cohesie, jeugdbewegingen in de kijker te zetten** door de podia van onze culturele locaties open te stellen voor een **groot feest van de jeugd van Etterbeek**
- de scholen ertoe aanmoedigen om **hun speelplaatsen anders te gaan bekijken** om te komen tot **genderneutrale ruimten die beter worden verdeeld** over de verschillende activiteiten
- een **Jeugdraad** oprichten die op vrijwillige basis samenkomt, met begeleiding door de animatoren van de jeugdhuizen, om een lijst van aanbevelingen op te stellen die vervolgens wordt bezorgd aan het gemeentecollege en gepubliceerd in het "Leven te Etterbeek"
- een **sterker netwerk van jongerenorganisaties, zoals jeugdbewegingen, -groeperingen en -clubs**, ondersteunen en ervoor zorgen dat zij zich tot een grote verscheidenheid aan doelgroepen kunnen richten, ook de kansarmere groepen
- opvang bieden aan bijzonder kwetsbare niet-begeleide **jonge migranten**
- **schooluitstapjes aanmoedigen**, die een belangrijke bron van leren op het terrein zijn, door iedereen te verplichten eraan deel te nemen (tijdens de schooluren) en via sociale hulp en (vrijwillige) solidariteitssystemen kwetsbare leerlingen te ondersteunen
- zorgen voor een zichtbaardere en grotere **participatie van jonge Etterbekenaren aan de burgerdienst**

Onderwijs

Een groenere school

- ervoor zorgen dat de **kinderen vlot toegang hebben tot water** op school door waterfonteinen te installeren
- de **zachte mobiliteit en de luchtkwaliteit** rond scholen te bevorderen door bestaande **schoolstraten** permanent te maken en er nieuwe aan te leggen, de schoolomgeving te verzorgen en **alternatieve manieren voor het begeleiden van kinderen naar school** (wandelbus en fietsbus) te organiseren

Een inclusievere school

- de **actieve participatie van de leerlingen** (schoolraad en klassenraad) en **ouders** (participatieraad) mogelijk maken om **de schooldemocratie** te waarborgen
- zorgen voor **toegankelijke sanitaire voorzieningen** die voldoen aan de fysiologische behoeften van de kinderen

- streven naar **echt gratis onderwijs** door de kosten voor kinderopvang 's ochtends en 's avonds te verlagen, de kosten voor kinderopvang 's middags te schrappen en schoolmateriaal te bekostigen tot en met het zesde leerjaar

Een meer open school

- **de school openstellen voor de wijk en de socioculturele actoren** door de toegang tot de faciliteiten buiten de schooluren te vergemakkelijken en culturele actoren naar de school te laten komen
- het aanbod van **immersieklassen** in de gemeentelijke scholen verhogen
- voorkeur geven aan de **onderwijsmethoden die gericht zijn op samenwerking, zelfvertrouwen en alternatieve evaluatievormen** (permanente evaluatie, peerevaluatie enz.) bevorderen
- **de academies** en de ontwikkeling ervan **ondersteunen**
- de **kennis van vreemde talen** aanmoedigen, de kennis van de moedertaal van anderstaligen naast die van het Nederlands en het Frans ondersteunen voor betere integratie en om de toekomstige kansen op de arbeidsmarkt verhogen
- de **uitwisselingen (op school en elders)** tussen alle netwerken en talen aanmoedigen
- aanbieden van **openbare expressieruimten** aan leerlingen, bv. graffiti-muren

IV. Sport en cultuur

De gemeente Etterbeek beschikt over een kwalitatief hoogstaand aanbod aan culturele en sportieve voorzieningen, waaronder twee culturele centra (Le Senghor en De Maalbeek), vier bibliotheken, een spelothek en vier academies, een stadion, een zwembad en een sportcentrum, een groot aantal speelpleinen en tal van andere actoren die actief zijn in de gemeente (Atelier 210, vzw's en sportfederaties, kunstenaarsateliers enz.). Tijdens het kunstenaarsparcours toonden bijna 120 lokale kunstenaars hun werken .

Etterbeek is ook een multiculturele gemeente; in deze context moeten cultuur en sport essentiële tools zijn voor persoonlijke ontwikkeling en sociale cohesie.

Daarom stellen we het volgende voor:

- installeren van **modules voor sport en zachte gymnastiek voor ouderen, volwassenen en jongeren in de openbare ruimte** (optrekrekken, elliptische fietsen, pedaalfietsen bij openbare banken enz.) om aan te zetten tot vrij sporten
- het aantal **sportvelden in de gemeente**, die ook dienen als ontmoetingsplaatsen voor jongeren, verhogen
- alle culturele Nederlandstalige en Franstalige instrumenten binnen **één enkel schepenampt voor cultuur** bundelen

We stellen ook het volgende voor:

Cultuur

"Etterbeek viert feest"

- ondersteuning bieden voor de organisatie van een nieuw **cultuurfestival**, per wijk, bedoeld om de multiculturele rijkdom van de gemeente zichtbaar te maken en tot zijn recht te laten komen, samen met de scholen, jeugdhuizen en socioculturele verenigingen van de gemeente, eventueel in partnerschap met andere gemeenten en evenementen die al bestaan
- **de gemeente Etterbeek volledig betrekken bij de uitwerking van de feestelijkheden 'Horizon 2030' ter gelegenheid van 200 jaar België** in het Jubelpark (50-200) door te zorgen voor **sociale en stedelijke inpassing van de herschikking van het Park** bij die gelegenheid

"Etterbeek of Cultuur voor allen"

- komen tot één **artistiek co-creatieproject per schoolklas per jaar**, om onze kinderen van jongs af aan warm te maken voor cultuur
- **het systeem 'cultureel relais' van het OCMW versterken om** het aanbod van socioculturele activiteiten in samenwerking met de sociale partners uit te breiden
- steun bieden voor **gratis evenementen** of evenementen waarvan de prijzen variëren naargelang van de middelen van het publiek
- evenementen ondersteunen die **lezen bevorderen**

"Creatief Etterbeek met een bruisend artistiek leven"

- ondersteuning bieden voor de **tentoonstelling van artistiek werk in de openbare ruimte en bij handelaren**, en voor **grootschalige kunstprojecten in de openbare ruimte in samenwerking met lokale kunstenaars**

Sport

- ondersteuning bieden voor de initiatieven rond '**sport voor iedereen' (sporttoernooien tussen wijken of scholen)**
- inzetten op sport- of speelstraten **tijdens de schoolvakanties** door de **terbeschikkingstelling van sportmateriaal** vlotter te laten verlopen
- **het bedrag van de sportcheques verhogen** en onderzoeken of het haalbaar is deze uit te breiden tot meerderjarigen
- zorgen voor **pingpongtafels en schaakborden** in de parken en openbare ruimten
- ervoor zorgen dat het **Guy Thys-stadion ook door andere federaties dan de voetbalfederatie** (met name frisbee) kan worden gebruikt en voorrang geven aan de inwoners van Etterbeek
- het equivalent creëren van **artikel 27 voor sport** in de gemeente
- zorgen voor een aanbod van **gratis introductiecursussen** in een sportactiviteit
- sportbeoefening aanmoedigen bij **volwassenen die weinig bewegen**, onder meer als gevolg van hun **kwetsbaarheid** (in het bijzonder in samenwerking met de rusthuizen)
- naar het voorbeeld van andere gemeenten **een 5 of 10 km lange hardloop-/wandelwedstrijd** door de gemeente heen organiseren
- steun bieden voor de **ontwikkeling van nieuwe gemengde sportpraktijken** (bv. ultimate frisbee)

V. Samenleven & diversiteit

De diversiteit van de bevolking van Etterbeek is een onmiskenbare culturele en sociale troef. Maar met de gecompliceerde internationale context (migratiecrisis in Europa, opkomst van populisme en extremisme in Europa en de rest van de wereld, internationale spanningen, aanslagen, oorlogen enz.) en met de toename van bestaansonzekerheid en armoede, is de verleiding voor sommigen groot om mensen af te wijzen die anders zijn of die worden beschouwd als een concurrent of een gevaar.

Onze gemeente moet een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van sociale cohesie en het bestrijden van alle vormen van discriminatie.

Daarom stellen we het volgende voor:

- **het communicatiebeleid van de gemeente** herzien om het af te stemmen op de technologische en institutionele ontwikkelingen. De websites, pagina's op de sociale netwerken en de gemeentekrant (Leven te Etterbeek) zullen worden geïntegreerd en hun inhoud zal openstaan voor de wijkcomités, initiatieven van verenigingen, culturele initiatieven, gewestelijk beleid met betrekking tot onze wijken en voor onze handelaars en ondernemers. De gemeentekrant wordt omgevormd tot een "tijdschrift van het lokale leven"
- organisatie van **evenementen op scholen ter bestrijding van seksisme, racisme, homofobie en transfobie**, in samenwerking met verenigingen en overheidsinstanties (UNIA)
- ervoor zorgen dat **ouderen worden opgenomen in de denkoefeningen over mobiliteit**, met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de voetpaden, meer bankjes en de beschikbaarheid van openbaar vervoer in de buurt
- in de gemeente **netwerken voor buurtsolidariteit** opzetten om het werk van de hulpverleners die ervoor zorgen dat ouderen thuis kunnen blijven wonen, aan te vullen met **kleine diensten** zoals bezoeken of boodschappen
- **zorgen een lokaal beleid gericht op ouderen** door een **specifiek loket** (virtueel en reëel) toegankelijk te maken waar ze begeleiding krijgen bij het doorlopen van de digitale gemeentelijke procedures, of waar ze ook nog met papier kunnen werken

We stellen ook het volgende voor:

Diversiteit

- een '**diversiteitsplan**' aannemen om acties, debatten en opleidingen te organiseren voor gemeentepersoneel, gemeentescholen en bewoners
- de **aanbevelingen van de Gemengde Participatieve Commissie van Etterbeek opvolgen om te discussiëren over de koloniale tekens in de openbare ruimte, met als doel dit thema te integreren** in een bestaande **artistieke en sociale programmering**, waarbij de sporen **van het koloniale tijdperk in de openbare ruimte in een context worden geplaatst**

Ouderen

- het **aanbod van activiteiten voor ouderen** handhaven en **diversifiëren** door een bevoorrechte toegang tot een lokaal cultureel aanbod voor te stellen
- de werking van het **dagcentrum** voor ouderen, dat in april 2024 is geopend, evalueren en zo nodig bijsturen

- **specifieke psychologische ondersteuning voor de ouderen (en hun naaste verzorgers)** ontwikkelen om hen te helpen om te gaan met de uitdagingen van het ouder worden

VI. Fiscaliteit

De twee belangrijkste belastinginkomens voor Etterbeek zijn de aanvullende heffing op de personenbelasting (PB) (gemiddeld 19%⁸ van de belastinginkomsten in het Brussels Gewest) en de aanvullende heffing op de onroerende voorheffing (gemiddeld 56% van alle belastinginkomsten in het Gewest). 65% van de inwoners van Etterbeek heeft geen eigen woning en ondervindt a priori niet de gevolgen van een verhoging van de onroerende voorheffing. Door zijn internationale roeping heeft Etterbeek ook een groot aantal inwoners die niet onderworpen zijn aan de PB, wat resulteert in een aanzienlijke 'inkomstenderving' voor de gemeentebegroting, die gedeeltelijk kan worden gecompenseerd door een, weliswaar beperkte, verhoging van de onroerende voorheffing.

Daarom stellen we het volgende voor:

- de **belasting op de inkomsten uit arbeid blijven verlagen** om de fiscale rechtvaardigheid te versterken
- een **gemeentelijke 'tax shift'**⁹ invoeren bestaande uit de verlaging van de aanvullende heffing op de personenbelasting, gecompenseerd met de ontvangsten uit de aanvullende heffing op de onroerende voorheffing
- **overgaan tot het aanpassen**, in samenwerking met de gewestelijke administratie, (Fiscaliteit Brussel) **van het kadastraal inkomen aan de evolutie van het vastgoed** dat is gerenoveerd en gemoderniseerd sinds de laatste vaststelling om een einde te maken aan een groeiende ongelijkheid van de burgers op het vlak van de belasting
- **de aanvullende heffing op de onroerende voorheffing verhogen** als de herziening van het kadastraal inkomen niet kon worden uitgevoerd door Fiscaliteit Brussel of ontoereikend is om de belastingverlaging op arbeid (PB) te compenseren
- **de belasting op de tweede woning verdubbelen** (ter vergelijking: het bedrag van deze belasting is in Sint-Agatha-Berchem tweemaal hoger dan in Etterbeek)

VII. Bewustmakingsacties

Bewustmakingsacties helpen om banden te smeden door empathie op te wekken voor onbekende situaties van anderen en iedereen te herinneren aan de mogelijke gevolgen van hun eigen acties, zonder meteen de neiging te vertonen tot het bestraffen van gedrag dat op het eerste gezicht niet slecht bedoeld is. Hoewel Etterbeek al een flink aantal plaatsen en initiatieven heeft waar deze acties worden uitgevoerd, blijft de gemeente niet gespaard van onbehoorlijk gedrag of daden die niet bijdragen tot het algemeen welzijn.

Daarom stellen we het volgende voor:

⁸ Belfius - analyse van de lokale financiën

⁹ Verlaging van een belasting die wordt gecompenseerd door een andere fiscale bepaling

- bewustmakingscampagnes en opleidingen organiseren voor de inwoners (automobilisten, fietsers, steppers) en de scholen over **verkeersveiligheid, ecologisch rijden, het 'fietsbrevet', de promotie van carpooling, zachte en multimodale mobiliteit, problemen van personen met beperkte mobiliteit**
- kinderen en jongeren bewust te maken van de **gelijkheid tussen mannen en vrouwen, in scholen** en verenigingen, en ervoor zorgen dat zij zonder genderstereotypen worden opgevoed
- **informatie- en bewustmakingscampagnes over rechten en de toegang tot sociale diensten** ontwikkelen op een toegankelijke manier en in meerdere talen
- samen met verenigingen **bewustmakingsactiviteiten rond klimaatverandering en rond het leefmilieu organiseren**
- om **onbehoorlijk gedrag te bestrijden**, overgaan tot het creëren van **ruimten voor expressie** in de stedelijke kunsten of **sportfaciliteiten**
- **bewustmakingscampagnes** organiseren om de bewoners te wijzen op **het belang van hun participatie en de verschillende manieren waarop ze betrokken kunnen raken bij het gemeenschapsleven**
- **bewustmakingscampagnes** organiseren om de bewoners te wijzen op de **problemen die gepaard gaan met afvalproductie**

VIII. Dierenwelzijn

Contact met dieren is uitstekend voor onze gezondheid. Op mentaal vlak kunnen dieren ons helpen bij een revalidatie of het voorkomen van een depressie. Op fysiek vlak helpen dieren onze immuniteit te verbeteren en vermindert de kans op allergieën. Wij pleiten voor respectvolle banden met alle levende wezens om ons heen.

Daarom stellen we het volgende voor:

- een **gemeentelijk aanspreekpunt dierenwelzijn** aanstellen bij wie de burgers terecht kunnen met hun vragen
- ervoor zorgen dat de **schepen voor groene ruimten en biodiversiteit** ook bevoegd is voor **dierenwelzijn**
- **steun** aanbieden **voor de toegang tot diergeneeskundige zorg** – inzake het chippen, vaccineren en castreren – voor de meest kwetsbare doelgroepen (in de vorm van bonnen die ze kunnen besteden bij een dierenarts van hun keuze of in de vorm van afspraken tegen gereduceerd tarief bij de gemeentelijke dierenarts)
- **hondenlosloopzones** aanleggen waar honden zonder leiband kunnen rondlopen zonder dat ze de biodiversiteit aantasten en zonder dat ze de andere gebruikers van de groene ruimten storen, en in deze zones een activiteitenparcours voor honden uitzetten
- **aanzetten** tot het **steriliseren van katten** door financiële hulp en bewustmaking, in het bijzonder door gebruik te maken van de bestaande gewestelijke subsidies en/of via een gemeentelijke subsidie
- **het aantal hondentoiletten verhogen**
- **premies (of cheques voor de dierenarts) aanbieden bij adoptie uit een asiel** of ondersteuning in natura: hondentraining, sessies bij een gedragstherapeut, veterinaire opvolging tegen gereduceerd tarief enz.

We stellen ook het volgende voor:

- **stickers** (X dieren hier) uitdelen om op de brievenbus te kleven **om de hulpdiensten te informeren**
- bij gemeentelijke festiviteiten **de voorkeur geven aan vuurwerk met een laag geluidsniveau, lichtshows, lantaarns** enz.
- opleggen dat de **politieagenten de chip van gevonden dieren laten uitlezen**
- de **klachtenopvolging** in verband met dierenwelzijn verbeteren
- **projecten gericht op de omgang met dieren in de scholen** ondersteunen, als de locaties zich daartoe lenen én **met respect voor dierenwelzijn en eventuele allergieën van de kinderen** : dierenbezoeken, een kippenhok op school enz.
- om **de populatie van synantropische dieren** (duiven, ratten, vossen enz.) te reguleren, prioriteit geven aan **netheid** en het beperken van het voeren van dieren in de stad, , en daarbij het gebruik van rattengif vermijden in ruimten die behoren tot de groene en blauwe mazen en in de omgeving
- strategieën aannemen **ter bestrijding van de invasie van exotische muggen, hoornaars en teken**
- **een gemeentelijke dierenarts** aanstellen voor de opvang van gewonde of zieke wilde of gedomesticeerde dieren die op het grondgebied van de gemeente worden aangetroffen en waarvan de eigenaar niet kon worden geïdentificeerd
- toestaan dat **dieren onder bepaalde voorwaarden worden vervoerd met door de gemeentelijke mobiliteitsdiensten**

Conclusie

Je hebt ons programma nu helemaal doorgenomen. Het spreekt voor zich dat het nog zal worden verfijnd, uitgebreid en aangepast in het licht van een aantal voorwaarden (personeel, begroting enz.), maar ook op basis van de behoeften, ideeën en wensen die de inwoners van Etterbeek uiten tijdens de verschillende ontmoetingen (wijkraden, participatiefiets,...) die we tijdens de zittingsperiode 2024-2030 willen organiseren.

We willen je bedanken dat je de tijd hebt genomen om onze voorstellen te lezen en nodigen je uit om ons te schrijven of met ons af te spreken als bepaalde maatregelen die je voor ogen hebt, nog ontbreken.